

Expertgruppens möte
Onsdagen den 15 juni kl 9.00-16.00
Karlavägen 102, plan 7
Sammanträdesrum Amiralen

Deltagare:
Lars Heikensten, ordförande
Gun-Britt Andersson, vice ordförande
Eva Lithman, ledamot
Malin Mobjörk, ledamot, från p.6a
Arne Bigsten, ledamot, från p.6a
Lennart Peck, expert UD
Sonja Daltung, kanslichef
Markus Burman, utredningssekreterare
Per Trulsson, utredningssekreterare
Jan Pettersson, utredningssekreterare
Emma Öståker, utredningssekreterare
Anna Bäckman, bitr. utredningssekreterare

1. Öppnande av mötet
2. Godkännande av dagordningen
Dagordningen godkändes med den ändringen att punkt 6 tas mellan punkt 3 och punkt 4.
3. Protokoll från föregående möten
Beslut: Protokollet läggs till handlingarna.
4. Administrativa frågor
 - a. Åtterrapporering
Kanslichefen rapporterade att det hållits ett DDB-seminarium den 10 juni där två sammanfattningar av avhandlingar på teman jämställdhet i det humanitära biståndet respektive utvinningsindustrins effekt på kvinnors ställning presenterats. Carolina Wennerholm, ämnesföreträdare jämställdhet Sida och Patrik Bergvall, programhandläggare Union to Union kommenterade. Julia Schalk modererade. Seminariet var relativt välbesökt och flera som deltog uttryckte sin uppskattning.

Kanslichefen har undersökt möjligheterna för EBA att själva boka Regeringskansliets lokaler för seminarier. Vi har då blivit informerade om att det finns ett beslut från 2014 att dessa lokaler endast ska användas för Regeringskansliets verksamhet och att kommittéer är egna myndigheter och inte har rätt att använda dessa lokaler. I fortsättningen skulle därför EBA behöva hyra lokaler på stan i större utsträckning. Lennart Peck, expert UD, tar med sig frågan till departementet och undersöker om det går att hitta en praktisk lösning som gör att EBA kan fortsätta använda Regeringskansliets lokaler. Det är en viktig och central fråga för EBA, då

tillgången till Regeringskansliets lokaler gör att EBA kan nå ut till sin målgrupp på ett enkelt och effektivt sätt.

Kanslichefen rapporterade om kontakter med UD med anledning av att EBA kommer få nya direktiv.

- b. Remissvar Policyramverket, *diskussion*
EBA har fått regeringens förslag *Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet* på remiss. Expertgruppen konstaterar att policyramverket är väldigt brett och inte ger någon vägledning beträffande en del centrala frågeställningar som EBA har behandlat under sin verksamhets tid såsom t.ex. problem med ett fragmentiserat bistånd och om bistånd bör ges multilateralt eller bilateralt. Likaså konstaterades att det står relativt lite om det som är EBA:s område, dvs. analys, utvärdering och lärande.

Beslut: Kansliet får i uppdrag att på basis av diskussionen ta fram ett utkast till remissvar. Utkastet skickas ut per mail för synpunkter. Beslut tas sedan per capsulam.

5. Information

- a. Hans Lundquist, biträdande enhetschef på enheten UD IU, besökte EBA för att presentera *Policyramverket för det svenska utvecklingssamarbetet*. Syftet med ramverket är att beskriva regeringens vision på en övergripande nivå. Ramverket ska kunna vara giltig för lång tid framöver. Det ska utgöra en bas för Sveriges ståndpunkt i olika sammanhang. Ramverket lyfter fram tre perspektiv som ska integreras i allt utvecklingssamarbete; miljö-klimat, jämställdhet och det konfliktförebyggande perspektivet. Regeringen önskar också bygga en tydligare bro mellan humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete. Man har också försökt undvika sedvanliga stuprör såsom multilateralt kontra bilateralt bistånd. En ny gemensam beredning inom Regeringskansliet kommer att ske efter att remissvaren kommit in. Ambitionen är att ramverket ska kunna lämnas i form av en skrivelse till riksdagen i höst.
- b. Hans Lundquist informerade om EBA:s nya direktiv. Regeringen ser ett behov av att se över direktiven. Det finns skäl att ta till vara de erfarenheter som har gjorts sedan expertgruppen tillsattes. Utgångspunkten är att det fortsatt finns behov att utvärdera det svenska biståndet. EBA bör fokusera på utvärderingar av policykaraktär. EBA:s arbete ska dock fortsatt bygga på en blandning av befintlig kunskap, forskning och utvärdering. Fokus bör vara på regeringens behov av kunskap, men EBA:s studier och seminarier kan även vara av intresse för olika biståndsaktörer i Sverige och internationellt (inklusive mottagarländer), riksdagen, media och den svenska allmänheten. EBA:s oberoende är fortfarande centralt och EBA bör fokusera på studier där oberoendet har ett mervärde. Tanken är att EBA:s verksamhet ska vara permanent, men regeringen önskar göra en översyn under 2018 inför fortsatt verksamhet.

6. Projekt

- a. Rapport för beslut
 - i. *Revitalising the Policy for Global Development*
Lars Heikensten, referensgruppsordförande för studien som är gjord av Per Molander, redogjorde för sina synpunkter. Rapporten innehåller intressanta reflektioner och är en bra sammanfattning av samhällsvetenskaplig litteratur på området. Författaren borde dock

kunnat få ut mer av litteraturgenomgången i form av slutsatser för den svenska politiken.

Expertgruppen framförde att rapportens styrka är att den spänner väldigt brett. Den breda ansatsen är emellertid samtidigt dess svaghet. Rapporten är relativt lång och den skulle behöva kortas ner och renodlas. Bidraget ligger framför allt i kapitel 3-5. Genom att korta kapitel 1, 6 och 7 lyfts kapitel 3-5 bättre fram. Författaren bör också uppmanas att utveckla slutsatserna i rapporten.

Beslut: Kansliet får i uppgift att tillsammans med referensgruppsordförande utarbeta förslag till Molander vad gäller slutlig bearbetning av rapporten utifrån expertgruppens rekommendationer. Expertgruppen delegerar till referensgruppsordförande att fatta beslut om när rapporten kan anses färdig för publicering.

ii. *Exploring donorship- Internal factors in Swedish aid to Uganda*

Eva Lithman, referensgruppsordförande för studien informerade, om arbetet med rapporten som initierades genom att EBA gick ut med en intresseförfrågan om att göra en utvärdering av det svenska biståndet till ett land som Sverige har haft ett långsiktigt utvecklingssamarbete med. Författaren fick själv välja land och denna studie handlar om utvecklingssamarbetet med Uganda. På grund av en korruptionshärva i Uganda under studiens gång har det planerade fältarbetet för studien inte kunnat bli lika omfattande som planerat. Det gör att det empiriska materialet brister en del. En del i uppdraget var att beskriva metoden för utvärderingen och utvärdera huruvida den skulle fungera som modell för utvärdering av långsiktigt utvecklingssamarbete med andra länder än Uganda. I och med att det blev klart att det empiriska materialet inte kunde bli så omfattande som planerat, bestämdes det att författaren skulle lägga större vikt vid denna del. Detta skulle författaren kunna göra lite tydligare.

Expertgruppen framförde att bristen på intervjuer i Uganda gör att slutsatserna är av mer generell karaktär, men rapporten ger ändå viss insikt om Uganda. Processanalyserna ansågs också vara väl genomförda och beskrivningen av framtagande av strategier är intressant. Författaren bör tydliggöra vad som är modellen och i vilken mån den i detta fall inte är tillämpad fullt ut. Frågan väcktes om det fanns anledning att avvakta tills även utvärderingen av biståndet till Tanzania är klar för beslut. Kanslichefen framförde att de två utvärderingarna är baserade på helt olika modeller och ska var och en stå på egna ben.

Lennart Peck, expert UD, framförde att rapporten fortfarande innehöll faktafel. Han var också kritisk till rapporten.

Beslut: Rapporten godkändes för publicering under förutsättning att författaren tydliggör modellen och eventuella faktafel rättas. Kansliet får i uppdrag att kontakta UD för att få information om faktafelen och andra brister.

b. Seminarier

Kanslichefen informerade om EBA:s kommande seminarium "Sveriges arbete med de globala målen – vems ansvar?" som kommer att hållas i Rosenbads konferenscenter den 20/6. Det har redan kommit in över 100 anmälningar till seminariet, som kommer att modereras av Malin Mobjörk.

Nästkommande seminarium är den 27/6 och handlar om QCA (Qualitative comparative analysis). Inbjudan har gått ut riktad till utvärderare och beställare av utvärderingar såsom analysmyndigheter och SCO-nätverket. Seminariet pågår under en heldag med presentation av rapporten och två breakout-sessions, en för utvärderare och en för beställare.

Ett heldagsseminarium med Afrika-tema planeras till den 18/10, då landutvärderingarna av svenskt bistånd till Uganda respektive Tanzania samt rapporten om regionalt stöd till Afrika kommer presenteras och diskuteras.

Kansliet planerar även för lansering av EBA-rapporten "Vem beslutar om svenska biståndsmedel – en översikt". Tanken är att publicera den på hemsidan innan sommaren och skicka den till riksdag och berörda myndigheter. Därtill kan kansliet skriva en artikel till Bistandsdebatten.se om rapporten. Sedan är tanken att presentera rapporten på ett seminarium under hösten.

Rapporten "Towards an Alternative Development Management Paradigm" av Cathy Shutt kommer presenteras vid ett seminarium i i månadskiftet augusti/september.

c. Information om pågående projekt

Kanslichefen rapporterade att det inte är ovanligt att beslut om rapporter skjuts fram i förhållande till ursprunglig plan som ett resultat av att kvalitet prioriteras framför att rapporten blir klar utsatt datum. Det gäller t.ex. studien om enprocentsmålet som var planerad att beslutas vid detta möte.

d. Projektförslag för beslut

i. *Följeforskning på Sidas insatser för stärkt jämställdhetsintegrering*

EBA har tidigare fattat beslut om att skicka ut en intresseförfrågan till forskare om att genomföra följeforskning på de insatser för fördjupad jämställdhetsintegrering som initierats på Sida. I mars inbjöds 37 personer med särskild expertis på det aktuella området att inkomma med en intresseanmälan varav 8 personer meddelade intresse. Kansliet valde ut och bjöd in 5 av dessa att lämna förslag varav 4 skickade in ett fullständigt förslag. Kansliet har gått igenom förslagen och värderat dem utifrån på förhand uppsatta kriterier. Kansliets bedömning är att förslaget från Uggla och Freidenvall bör rankas högst.

Expertgruppen delade kansliets uppfattning att projektförslaget från Uggla och Freidenvall var det bästa och de bör få i uppdrag att genomföra studien. I den allmänna diskussionen om denna typ av riktade inbjudningar betonades vikten av att vara tydlig med vad som efterfrågas och hur förslagen bedöms. Kansliet informerade om att det i detta fall kommit in en del frågor från de som anmält intresse, vilka kansliet har svarat på till alla som inkommit med intresseanmälan. Det har därmed varit tydligt att det har varit möjligt att ställa frågor till EBA under processen.

- ii. *What happened with all the researchers? Magnitude, modes and premises for mobility, collaboration and scientific production among development aid supported Ph.D. graduates in Africa*

Projektförslaget har varit uppe för diskussion vid föregående EBA möte. Expertgruppen efterfrågade då ytterligare klarhet beträffande materialet som studien ska baseras på, tidsåtgången för projektet och att UD, där författaren arbetar, inte ser något problem med att författaren gör detta projekt på sin fritid. Kansliet redogjorde för sitt samtal med författaren om dessa frågor. Kanslichefen informerade också om att Delmi har diskuterat ett liknande förslag som handlar om masterstudenter i Östersjöregionen finansierade genom Svenska Institutet. Att göra ett gemensamt seminarium kring dessa båda studier kunde vara intressant.

Expertgruppen menade att studien är ett exempel på en studie som kan tydligt visa på resultat av svenskt bistånd, vilket är viktigt. Samtidigt ställdes frågor om författarens möjlighet att genomföra projektet inom utsatt tid givet att han är heltidsanställd och ska genomföra projektet på fritiden. Det bedömdes också viktigt att författaren har möjlighet att göra studien under en sammanhängande period eftersom kvaliteten annars riskerar bli lidande.

Beslut: Kansliet får i uppdrag att framföra expertgruppens oro till författaren och tillse att budgeten står i proportion till tidsinsatsen. Under förutsättning att kansliet får gehör för dessa frågor bör studien genomföras.

7. Det framtida arbetet

a. *Strategidiskussion*

En strategidiskussion fördes, där expertgruppen bland annat diskuterade målgruppen för EBA:s verksamhet, vilken typ av studier EBA ska göra, hur rapporterna kan göras mer policyrelevanta, hur EBA kan finna bra skribenter, det mediala genomslaget och hur det kan förbättras.

b. *Diskussion referensgruppsarbete*

På basis av ett underlag som kansliet sammanställt fördes en diskussion om erfarenheterna om arbetet med referensgrupper. Expertgruppen uttryckte att referensgrupperna är viktiga och att det är viktigt att referensgruppsordförande är tydlig med vad som förväntas av deltagarna. Det lyftes att det är bra att försöka få en spridning på deltagarna när det gäller såväl ålder som kön.

Frågan om ersättning till deltagarna i referensgruppen diskuterades. EBA har hittills inte betalat någon ersättning. Det har gjort att vissa har tackat nej till att delta och andra har de facto inte deltagit även om de tackat ja. I flera fall har det ändå gått att få till bra grupper, men sannolikheten skulle öka om ersättning utgår. Det gäller särskilt om EBA vill att en person deltar i referensgrupper till flera studier. Det skulle sannolikt också minska risken att deltagare utebli från möten.. Det kan också anses rimligt då det inte är en obetydlig arbetsinsats som efterfrågas. Dock bör inte ersättning utgå till deltagare som kan anses delta inom ramen för sin tjänst, t.ex. personer anställda på Sida.

Det lyftes också ett önskemål om att kansliet förser ordförande med en deltagarförteckning, agenda inför referensgruppsmötena och tidplan för fortsatta arbetet med studien.

Beslut: Kansliet får i uppdrag att utarbeta ett förslag på ersättningssystem till nästa möte.

8. Övriga frågor
9. Mötet avslutas